

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΩΜΟΡΦΙΑΣ

Η ΠΕΡΙΦΗΜΟΤΕΡΕΣ ΚΑΛΟΝΕΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Άννα, Δούκισσα του Κούμπερλαντ (Πορτραίτο του Ρέινολτς)

Η ιστορία των αδελφών Γκένιγκ. Πώς από φτωχές, έγιναν μεγάλες άριστοκρατίδες. Δυσ δούλες ξετρελλαμένει από έρωτα. Ένας έλαστικός γάμος. Ο θριαμβός της λαίδης Χάμιλτον. Κατερίνα και Μαίρη Χόρνεκ και ο συγγραφέας Γκόλντσμιντ, κτλ.

Από τη μακρινή εποχή που ο Πάρις αναστάτωσε έναν ολόκληρο κόσμο με την άρπαγή της Έλένης του Μεγάλου, πόσες άλλες φημίτες γυναίκες δεν άναστάτωσαν, αν όχι τον κόσμο ολόκληρο, τουλάχιστον την κοινωνία στην οποία ζούσαν. Πόσα έγγλχηματα, εκδικήσεις και μίσση δεν έχουν προκαλέσει τα όραμα μάτια μιάς ωμορφης γυναίκας! Πόσες

της νεαρής λαίδης Χάμιλτον στη Βασίλισσα, σε μιά επίσημη δεξίωση του παλατιού. Λένε πως τόση ήταν η συροφή των ελπιατριδών στη μεγάλη αίθουσα του Θρόνου, ώστε πολλοί, από περιέργεια για να ιδούν καλύτερα τη μοναδική αυτή καλλονή, ανέβηκαν πάνω σε καρέζιες και σε τραπέζια.

Στό δρόμο, μπροστά στο σπίτι του λόρδου Χάμιλτον, πλήθος κόσμου περιμένει για να ιδή τη νεαρά λαίδη, τη στιγμή που θα έμπανε στ' άμια της, και κάθε φορά που επρόκειτο να πάη στο θέατρο, όλες ή θέσεις πουλιόντουσαν άμείως.

Στά γράμματά του, ο Άγγλος συγγραφέας και πολιτικός Όρατίος Γουόλπολ, γράφει πως ή τρέλλα του κόσμου είχε φθάσει σε τέτοιο σημείο, για ότι άφοροσε την ώρα Μαρία, ώστε ο παπιοτής της έπαρη δυό λίρες για να δείχνη, σ' όποιον ήθελε να τά ιδή, τα χαριτωμένα... παπιοτασία της λαίδης Κόβεντρου!...

Όστόσο το πνεύμα των δυο αδελφών δεν ήταν ανάλογο προς την ωμορφιά τους. Οι χρονολογάραι της εποχής εκείνης, άνάμεσα σε πολλά κομικά έπεισόδια που δηροφύονται γι' αυτές, άναφέρουν πως μιά μέρα σε κάποια μεγάλη δεξίωση του παλατιού, ό τότε Βασίλειος της Άγγλιας Γεώργιος Β', ρώτησε τη Μαρία άν, ύστερα από τόση δόξα και τέτοιες τιμές που είχε απολαύσει στη ζωή της, ήπηρεζε άκόμα τίποτε στον κόσμο που να έπιθυμούσε.

— Ω! Μεγαλειότατε, άποκρίθηκε ή άγαθή λαίδη Κόβεντρου. Τό όνειρο της ζωής μου είναι να παρενεθώ στη στέψη του διαδόχου σας!...

Ήταν δηλαδή τό ίδιο, σαν να του έλεγε πως δεν ήθελε την ώρα τότε να πεθάνη. Ληροφύεται άκόμα, πως ή Μαρία, ή πτοχή αυτή στο πνεύμα καλλονή, παραιοτέθηκε κάποτε στον Βασίλειό πως, όταν έκανε τον περιλάτο της στους δημοσίους κήρυκος, τόσος ήταν ό κόσμος που μαζεύονταν γύρω της, ώστε την εμπόδιζε να προχωρήση.

Ο Βασίλειος, ό όποιος για την ωμορφιά της της συχωρούσε όλες τις γκάφες της, διάταξε άμείως να την άκολουθή ένας σωματοφύλαξ, με την έντολή ν' άπομακρόνη τους ενοχλητικούς περιόρους.

Όστόσο ή Μαρία, δεν χάρισε πολύ καιρό την ευτυχία της. Φάίνεται πως ή Μοίρες ήλεφαν την άφάνταστη τύχη της, κι' έτσι σε ήλικία μόλις έικοσι πέντε χρονών, ή φροισιάτη αυτή γυναίκα δέθανε από δηλητηρίαση, γιατί χρησιμοποίησε ύπερβολικά κάποια δηλητηριώδη σαφή.

Πιο τυχερή ήταν ή αδελφή της. Η Έλισσάβετ έγινε Κυρία της Τιμής της Βασίλισσας Καρολίνας και μετά τό θάνατο του λόρδου Χάμιλτον παντρεύτηκε με τον Δούλη της τελειώνει, ύπως άρχισε, σαν παρα-

Μαίρη και Κατερίνα Χόρνεκ (Πορτραίτο του Ρέινολτς)

κα το "Αστράιλ. Η ιστορία μύθη... Έζησε ευτυχισμένη και πέθανε ευτυχισμένη σε πολύ προχωρημένη ήλικία.

Άλλά κι' ή άλλες δυο αδελφές, των οποίων δημοσιεύουμε την εικόνα, ή Κατερίνα και ή Μαίρη Χόρνεκ, έγιναν διάσημες με την ωμορφιά τους. Σ' αυτές όμως συντελέσε πολύ στο να γίνουν γνωστές στην άγγλική κοινωνία, και ή προστασία του Όλιβερ Γκόλντσμιντ. Ο περιόρημος αυτός Άγγλος συγγραφέας, έτρεφε πατρική άγάπη γι' αυτά τα κορίτσια. Άκολουθούσε παντού, και στα ταξείδια τους άκόμα, τις δυο φημίτες αδελφές και την έπίσης όραμα μητέρα τους.

Καθώς έλεγαν ή κακές γλώσσες της εποχής εκείνης, ό Γκόλντσμιντ περφηφανεύονταν τρομερά, γιατί συνώδεσε την

Έλισσάβετ Γκένιγκ, Δούκισσα του Χάμιλτον

φορές, σε διάφορες εποχές, να πολύ περισσότερο στον περασμένο αιώνα, στην εποχή του ρομαντισμού, άνδρες διάσημοι, άνθρωποι των γραμμάτων και καλλιτέχνες, στρατιωτικοί και... έρωμένοι, πρίγκηπες και δούκες, και βασιλείς άκόμα, δεν έκαναν τις μεγαλύτερες τρέλλες προς χάριν της έλκεκτης της κορμιάς των!...

Πολλοί ζωγράφοι άποθανάτισαν με ύπεροχα έργα τους τις φημιότερες γυναίκες του καιρού τους.

Άνάμεσα στους Άγγλους ζωγράφους του ΙΗ αιώνος, ξεχωρίζουν δυο μεγάλοι καλλιτέχνες, ό Ρέινολτς και ό Γκαιομπορρο, των οποίων σώζονται πολλά θαυμάσια πορτραίτα, όπου βλέπει κανείς γυναίκες με μεγάλα άμυγδαλωτά μάτια, με βλέμμα γεμάτο ήδυσπάθεια, γυναίκες με περιστάριχα χειράκια και με κορμοστασιά θεάς, κι' άλλες πάλι, λεπτές με ούρανια ωμορφιά. Πολλές κι' αυτές τις γυναίκες είχαν περιέργη αυτή που μοιάζει σαν παραμύθι.

Παραδόχημα ή δυο αδελφές Γκένιγκ, των οποίων θα σας δηροφύοιμε την καταπληκτική ιστορία.

Όταν ή αδελφές Γκένιγκ έπληγαν από την Ίρλανδία στο Λονδίνο, για να θροφούν την τύχη τους, δεν εγνωρίζαν κανένα σχεδόν, μέσα στην άπείρανη πρωτεύουσα. Η Μαίρη ήταν τότε δέκα ένένα χρονών κι' ή Έλισσάβετ μόλις δέκα έπτά. Η μητέρα τους καταγόταν από άριστοκρατική οικογένεια, μα δεν είχε καθόλου περιουσία. Γι' αυτό, όταν μεγάλωσαν τα κορίτσια της, άποφάσισε να τά πάη στο Λονδίνο, όπου είχε την έλπίδα να τά παντρέψη καλά, χάρις στην ωμορφιά τους.

Θά ήσαν, φαίνεται, έξαιρετικά φημίτες νέες — όπως δείχνει άλλως τε τό πορτραίτο της Έλισσάβετ, που βλέπετε στην εικόνα μας — γιατί πολύ γρήγορα έγιναν γνωστές στην Άγγλική άριστοκρατία. Στά σαλιόνια τις άνομάσαν «ή δυο θεές», όλοι μιλούσαν γι' αυτές με θαυμασμό, κι' όπως ήταν έπόμενο, πολλοί θαυμασταί άρχισαν να τις περιστοιχίζουν.

Άνάμεσα σ' αυτούς, ό πιο έρωτευμένος με τη Μαρία, ήταν ό γέρος λόρδος Κόβεντρου. Συγχρόνως ό νεαρός Δούξ του Χάμιλτον, ένας τύπος γλεντζέ, κι' ένα σωρό έρωτικές περιπέτειες στο ένεργητικό του, έννοιωσε τέτοιο παράφορο έρωτα για την Έλισσάβετ, ώστε μόλις πληροφορήθηκε πως ψιθυρίζονταν ό γάμος της κι' έναν από τους πολλούς θαυμαστάς της, έστεισε άμείως να τη ζητήσει από τη μητέρα της. Έπέμεινε μάλιστα τόσο πολύ, ώστε — από φόβο μήπως ή όραμα κόρη μετανοήσκει — έκανε άμείως τό γάμο του μαζί της τό ίδιο εκείνο θράδι, τα μεσάνυχτα. Τόση μάλιστα ήταν ή βία του νεαρού λόρδου Χάμιλτον να εξασφαλίση την έλκεκτη του, ώστε δεν πρόφτασε καν ν' άγοράση τά απαραίτητα δαχτυλίδια και μεταχειρίστηκαν γι' αυτό τό σκοπό... τους κρίκους μιάς κορνίνας!

Μόλις έμαθε ό γέρο-λόρδος Κόβεντρου πως ό δούξ του Χάμιλτον είχε κάνει την τρέλλα να παντρευθή με την Έλισσάβετ, έλαβε κι' αυτός την άπόφαση να παντρευθή τη Μαρία.

Κάποια άγγλική παροιμία λέει πως: «Τίποτε δεν πετυχαίνει τόσο, όσο... ή έτυτυχία!». Κι' ή παροιμία αυτή θήγρη για μιά φορά άκόμα άληθινή με τους άνέλπιστους γάμους των δυο αδελφών Γκένιγκ.

Μιά έβδομάδα μετά τό γάμο της Έλισσάβετ, έγινε ή παρουσίαση

ώραία αυτή τριάδα. Κι' έτσι ή μόνη, ίσως, χαρά του πολυβασανισμένου συγγραφέως — ή αγάπη του γι' αυτά τα κορίτσια — έγινε αιτία σκανδάλου, χάρις στην κακογλωσσία του κόσμου.

Μιά μέρα κάποια έφημερίδα έγραψε μερικους πειρακτικούς ύπαινωμούς, που έκαναν τον Γκόλντσμυτ να γίνη έξω φρενών, γιατί ο εφερέθιστος συγγραφέως νόμιζε ότι μ' αυτούς θιγόταν ή υπόληψης της Μάρινης.

Ο Γκόλντσμυτ ήθελε άμεσα στα γραφεία της έφημερίδος, βρήκε τον διευθυντή της, τον Έβανς, τον έβρισε και τον χτύπησε με τό ματσούνι του. Ο Έβανς, με τη γερή γροθιά του, του άνταπέδωσε τὰ χτυπήματα, κι' όταν οι υπάλληλοι των γραφείων κατώρθωσαν να τους χωρίσουν, ο Γκόλντσμυτ βγήκε έξω με τό πρόσωπο προσημένο και καταματωμένο κι' αναγκάστηκε να πάρη ένα άμυδι για να κρύψη τὰ χάλια του και να μπειρή από γυροί στο σπίτι του.

Η υπόθεσις δέν τελείωσε ως έχει, γιατί τήν άλλη μέρα όλες ή έφημερίδες έγραψαν τίθωνιά σκόλια εναντίον του εφιασθήτου ποιητού, και στο τέλος ο Γκόλντσμυτ άναγκάστηκε να άποζημιώση τον Έβανς και να του πληρώση πενήντα λίρες, για ψυχική δόνη.

Η δυο αδελφές, που χωρίς να θέλουν είχαν γίνει αιτίες του σκανδάλου, πενήσαν με τήν καρδιά τους, όταν ύστερα από λίγα χρόνια πέθανε ο προστάτης τους. Ζήτησαν μάλιστα ν' άνοιχθή τό φέρετρό του Γκόλντσμυτ για να τόν ιδούν άκόμα μία φορά και να κόψουν μία μπουκλα των μαλλιών του, ως ένθύμιο του μεγάλου φίλου του.

Όραία γυναίκα, που άφησε εποχή, ήταν και ή λαοδή Άννα Χόρτον, της οποίας τό πορτραίτο ζωγράφησε ο Ρένολτς. Λένε για τή νεαρή αυτή χήρα, ότι είχε τόσο έκλεοντικό βλέμμα, ώστε μάγευε με τή γλάνη των ματιών της όλους τους γυναικίους. Η μόρια την είχε προικίσει με πολλά χαρακτηριστικά και μεταξύ άλλων φαίνεται πως χόρευε με θεία χάρι και είχε υπέροχη φωνή.

Ήταν όμως τρομερά κοкетά. Καθώς λένε, είχε κληρονομήσει από τόν πατέρα της, τόν συνταγματάροχ Σ. Λούτσελ — ο οποίος δέν έχασε καλής φήμης — τήν τέχνη να στήνη παγίδες στους άφελείς θαυμαστές της. Έτσι κατορθωσε κι' έπιπλέξε στα δίχτυα της τόν νεαρό δούκα τού Κομπερλανδ, τόν μικρότερο αδελφό του Βασιλέως Γεωργίου Γ'.

Τόσο τήν αγάπησε ο πρίγκιπς αυτός, ώστε δέν δίτασε να τήν παντρευθή. Όπως ήταν έπιόμενο, έγινε τρομερό σκάνδαλο στην Αγγλίη. Η έπιτηδεία όμως και ώραία αυτή γυναίκα κατορθώωσε ώστε ο γάμος της να γίνη σύμφωνα με τους κανόνες της έκκλησίας, κι' ως ότου πέθανε, ο καμιάς της ώραίας Άννας ήταν πού δέν κατώρθωσε ν' αναγνωρισθή από τήν Αγγλίη ως μέλος της Βασιλικής Οικογενείας.

ΠΟΙΗΜΑ ΣΤΟ ΠΕΖΟ

ΤΟ ΜΟΙΡΑΣΜΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

(Του Σύλλεφ)

— Πάρτε και μοιράστε τόν κόσμο, είτε μιά μέρα ο Θεός από τό ύψος του θρόνου του, στους ανθρώπους. Θάνα διζός σας γι' πάντα. Σας τόν χαρίζω, μονάχα προσέξτε να τόν μοιράσετε σάν αδέρφια.

Μόλις άκούσαν τὰ λόγια αυτά οι άνθρωποι, τρέξανε όλοι μ' όρμη, νεύι και γέρο, να πάρουν τόν κόσμο.

Ο γεωργός πήρε για τόν εαυτό του τὰ καλλιεργήσιμα χωράφια, ο ευγενής τους άπεραντους κάμπους, τὰ βοσκοτόπια και τὰ δάση, μέσω στα όποια θά μπορούσε να κινήγη, ο έμπορος όσα μπορούσαν να πωλήσει για τὰ μαγαζιά του, ο ήγοώσιμος τὰ καλύτερα κρυσιά, ο ναυτικός τή θάλασσα, κι' ο βασιληάς έβλεψε όλους τους δρόμους κι' όλα τὰ γεφύρια κι' ειπε: «Τὰ διόδια είνε δικά μου».

Η μοιρασιά είχε γίνη ήδη, όταν παρουσιάστηκε κι' ο ποιητής. Άλλοίμονο όμως! Δέν είχε άπομείνει πεία τίποτε γι' αυτόν. «Όλα, έμψυχα και άψυχα, είχαν τόν κύριό τους».

— Δυστυχία μου! Τό πιό άγαπημένο παιδί σου τό λησιμόνησες;... είτε γονατίζοντας μπροστά στο θρόνο του Θεού.

— Τί φταίω εγώ, αν εσύ έχασες τήν ώρα σου ζάξυνοντας στη χώρα του όνειρου κι' ήρθες στη μοιρασία τόσο άργά; άποζήθησε ο Θεός.

— Άλήθεια, ήμουν στη χώρα του όνειρου, μα βρισκόμουνά τόσο κοντά σου. Άκούω τήν ούράνια άρμονία και έθαύμαζα τό πρόσωπό σου, Συγχώρησε τό πνεύμα μου, που θαμπομένο άπ' τή λάμψη σου, χωρίστηκε άπ' τή γη και μ' έκαμε να χάσω τό μεριδίό μου.

— Ίσως νάχης δίκιο, άποζήθησε ο Θεός. Μα τί μπορώ να κάμω; Δέν έχω τίποτα να σου δώσω. Τὰ δάση, οι άγροί, ή πολιτείες δέν είνε πεία δικά μου. Θέλεις να μοιραστής τόν ουρανό μαζί μου; Έλα να τόν κατοικήσης. Θά είνε πάντα άνοιχτός για σένα...

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ

Η ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΕΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Πώς έργαζόντουσαν ο Ζεράρ ντε Νερβάλ, ο Βιλλίε ντε Αιλ Άδάμ, ο Όφφμαν, ο Βίκτωρ Ούγκω. Τε χάος των σημειωμάτων του Νερβάλ. Η κύπεφυλάκις του Ούγκω κτλ. κτλ.

Και άλλοτε έγράψαμε για τίς ιδιοτροπίες και τίς συνήθειες των μεγάλων συγγραφέων. Ίδου σήμερα μερικές άκόμα λεπτομέρειες και άνεκτότα άπ' τή ζωή τους:

Ο Ζεράρ ντε Νερβάλ, όπου κι' αν βρισκόταν, έσημείωνε τίς σκέψεις του και τίς έμπνεύσεις του επάνω σε κομματάκια χαρτί, τὰ όποια έβάζε κατόπι μέσα στις τσέπες. Από τό χάος αυτό των σημειώσεων έτρεπε να βγάξη κάθε τόσο καμιά σελίδα για συγκερασία σε διάφορα περιόδια κι' έφημερίδες. Όταν δ' άπεφάσιζε να κάμη αυτή τή δουλειά, έτρεπε να καταγράψη με τίς τσέπες φουσκωμένες σε κανένα γραφείο έφημερίδος ή και σε κανένα καφενεύο.

Τότε έτρεπε να βλεπε κανείς τόν καλό Ζεράρ, γράφει ή κυρία Μπαριν στο βιβλίο της «Νευρολόγος». Έβγαζε από τίς τσέπες του τίς κουρελιασμένες σημειώσεις του, ένα καλαμαράκι με μελάνι, πέννες και μεγάλα κομμάτια άσπρο χαρτί, πάνω στο όποιο άρχιζε να γράφει καθαρά. Έπειδή δέ τὰ γραμμάτια του μοιλιόβου ξεθώριαζαν πάνω στα χαρτάκια κι' επειδή άκόμα ο Νερβάλ ήταν άρκετά μωβώ, χρησιμοποιούσε συχνά καρό, για να ταξινόμησι τά ξεκαθαριστά τό χάος των σημειώσεων του. Όταν έρχόταν κανείς γνωστός του και τόν διεκοπτε, ο ιδιότροπος συγγραφέως, χωρίς πολλά λόγια, σηκώνοταν, παράγωνε όπως — όπως τὰ πράγματά του μέσα στις τσέπες του κι' έφευγε ζητώντας να βρη άλλου καταγράφου. Ύστερα από άρκετές περιλήψεις, αναδηρσίσει και μοιτροφούματι, τό άσπρο του τέλος ήταν έτοιμο και τό παρέδιδε στο τυπογραφείο.

Πολύ παράξενος επίσης και ιδιόρρυθμος στον τρόπο τίς δουλειάς του ήταν κι' ο Βιλλίε ντε Αιλ Άδάμ, ο συγγραφέως τών «Σηληνιακών Ιστοριών». Ο Άδάμ δέν γυρίζε ποτέ στο σπίτι του να κοιμηθή πριν από τήν αυγή και βέβαια δέν ξιπνοόσε πριν από τό μεσημέρι. Έπαινε τότε ένα φλυτζάνι ζουμί και χωρίς να σηκωθή από τό κρεβάτι του, άρχιζε να γράφη άκουσμαμένος σε πολλά μαζιάρια. Έγραφε πάντα με μοιλιόβι ως τίς έξε τό βράδυ, όποτε σηκώνοταν, κατέβαινε κάτω στον κήπο, πηδούσε λίγο, έτρωγε κάτι και ξανάρχιζε σε μισή ώρα τή δουλειά ως τίς ένένα. Τήν ώρα εκείνη τὰ πετούσε όλα κι' έβγαυε έξω να περάση τή νύχτα του στα διάφορα καπηλεία τίς Μονμάρτρης.

Ο Όφφμαν είχε κι' αυτός τίς παραξενιές του, ήταν κι' αυτός άτακτος κι' άγαπούσε πολύ τό κρασί. Αισθανόταν όμως υπερφάνεια για τίς παραξενιές του αυτές, ή μάλλον δέν τίς παραδεχόταν για έλαττωματά του, αλλά για τή δουλειά και μεθόδους που έποιοθόν τήν έπιτυχειά.

Από τήν αντίληψη αυτή ξεκινώντας ο Όφφμαν, είχε κατατίσει μάλιστα και κατάλογο των διεγεργικών που ταιριάζουν στο διάφορα είδη τίς καλλιτεχνικής δημιουργίας. «Σε όσους άσχοινα με τήν εκκλησιαστική μουσική, έλεγε, συνιστώ τὰ παλιά κρυσιά τίς Βουργουνδίας, σε κείνους που γράφουν για τήν όπερα, τή σαπάρια, κι' όσοι επιδιδοται σε ρομαντικές συνθέσεις, σάν τόν «Δόν Ζουάν», πρέπει να πίνουν κανένα ποτηράκι πόντς κλπ.»

Πρότυπον εργατικό και τακτικό συγγραφέως ήταν ο Βίκτωρ Ούγκω. Όταν βρέθηκε υποχρεωμένος να παραδώση όσο τό δυνατόν πιο σύντομα τὰ χειρόγραφα τίς «Παναγίας των Παρισίων», ιδού τί έκαμε: Αγόρασε ένα μικροκάκι μελάνι και μια έξοτερηκή μάλλινη σταχτιά φανέλλα, πολν ζεστή, ή όποια του έφτανε ως τό λαμύο. Συγχρόνως εκλείδωσε όλα τ' άλλα ρούχα του και παρέδωσε τό κλειδί σε μιά αυστηρή οικόνομό του, με τήν έντολή να μνη του τό έπιστρέψη, αν δέν ειδοποιεί από τόν εκδότη, ότι ελήφθησαν όλα τὰ χειρόγραφα τίς «Παναγίας των Παρισίων». Έτσι θά του ήταν άδύνατο να βγη έξω, άφου δέν θά είχε τί να φορέση. Από τήν ήμέρα εκείνη στρώθηκε στο γραφείο και δέν άφανε το γραφείο του παρά μονάχα για να φάη και να κοιμηθή.

Στην άρχή ή κατάσταση αυτή τόν στενοχωρούσε τρομερά, αλλά ό-ταν τελείωσε τό πρώτο κεφάλαιο, ή στενοχώρια του έφηνε και άρροια. Ήταν Δεκέμβριος πεία στο έργο. Ήταν Δεκέμβριος πεία κι' εργαζόταν με τὰ παράθυρα του γραφείου του μισκονηχτά, κι' όμως δέν αισθανόταν ούτε κρύο, ούτε κούρασι. Στίς 14 Ιανουαρίου έγραψε και τό τελευταίο χειρόγραφο του έργου του και συγχρόνως τό μελάνι — που είχε αγοράσει άπ' τήν άρχή — έπληρε τέλος. Η τελευταία λέξις δηλαδή τίς «Παναγίας των Παρισίων» έγράφη με τήν τελευταία σταγόνα του μελανού.